

Оксана Забужко — поет, прозаїк, перекладач, есеїст, літературознавець. Кандидат філософських наук, одна з найвідоміших письменників сучасної України. Автор 20 книжок різних жанрів (проза, поезія, есеїстика, культурологічні дослідження, мемуари). Її твори перекладено понад 30 мовами світу, відзначено численними національними й міжнародними преміями, серед яких, зокрема, Нагорода міжнародної фундації Антоновичів (США) та літературна премія Центральної й Східної Європи «Ангелус».

Роман «Польові дослідження з українського сексу», який увійшов до цього видання, витримав кілька десятків перевидань різними мовами, а в Україні був визнаний читачами, за опитуванням 2006 року, «книжкою, яка найбільше вплинула на українське суспільство за 15 років незалежності». Цей твір — своєрідний щоденник особистого життя головної героїні, талановитої української письменниці, яка прагне вирватися з рамок, нав'язаних їй реаліями життя на Батьківщині, та поступово починає бачити те, що саме робить її україркою.

Пронизливо ліричні оповідання, одне з них дало назву цій книзі, знов порушують тему духовних пошуків людини, яка, проходячи часто навіть через втрапу себе, намагається з'ясувати, у чому саме полягає сенс її буття.

**ТУТ МОГЛА Б БУТИ
ВАША РЕКЛАМА**

ОКСАНА ЗАБУЖКО

**ОКСАНА
ЗАБУЖКО**

www.bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

ISBN 978-966-14-6546-5

КОМОРА
komorabooks.com

**ОКСАНА
ЗАБУЖКО**

ХАРКІВ **КЛУБ**
2014 **СІМЕЙНОГО**
ДОЗВІЛЛЯ

**ТУТ МОГЛА Б
БУТИ ВАША
РЕКЛАМА**

УДК 821.161.2

ББК 84.4УКР

З-12

Жодну з частин цього видання
не можна копіювати або відтворювати в будь-якій формі
без письмового дозволу видавництва

Видання здійснено за сприяння
ТОВ «Видавничий Дім “КОМОРА”»

Обережно! Ненормативна лексика!

Автор фотографій і дизайнер обкладинки *Ростислав Лужецький*

ISBN 978-966-14-6546-5

© Забужко О. С., 2014
© Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», видання українською мовою, 2014
© Ростислав Лужецький, художнє оформлення, 2014

ПОЛЬОВІ ДОСЛІДЖЕННЯ
З УКРАЇНСЬКОГО СЕКСУ
роман

Ще не сьогодні, каже вона собі. Ні, ще не сьогодні. В кухні — крихтній eat-in kitchen¹ (холодильник, електроплитка, шафки з абияк учепленими дверцятами, що наврипились, іно відвернешся, безсило відхилятися, як щелепа на вже несамовладному обличчі, і все це відгороджено невисоким дощаним стояком, щось ніби шинквасом, — на нього можна просто з тої вузесенької обори подавати до кімнати — аякже, чому ні! — ну хоч би вранішню каву або на обід — підсмажене курча, таке, як ото в телерекламах: золотаво зашкруміле, мерехке од спілих соків, із грайливо підібганими ніжками вмоцнене на лапятих листках салати, засмажене курча завжди виглядає щасливішим од живого, просто промениться чудесним, смаглим рум'янцем з утіхи, що зараз його з'їдять, — можна також подавати який-небудь джус чи джин із тоніком у високих товстобоких шклянках, можна з льодом, кубики, коли набирати, смішно поторохкують, можна й без льоду, взагалі, можливостей безліч, треба тільки одного — щоб хтось *сидів* по той бік їхньої довбаной загороди, в якій, здається, завелася мурашва, бо по стільниці раз

¹ Вбудована кухня. (Тут і далі пер. з англ., якщо не вказано інше. — Прим. авт.)

у раз повзе щось, що в гігієнічному американському домі не повинно би повзати, та і в неамериканському теж, — хтось, кому ти це все добро мала б, сяючи журнальною усмішкою, з кухні подавати, позаяк же там ніхто не сидить і сидіти не збирається, то ти наповажилась була воздвигнути на стоякові імпровізований зимовий сад із двох безневинних вазонів — три тижні тому, коли ти сюди вселилася, то були: пишна темно-зелена кучма в жовтогарячих квітах — раз, і рясне намисто лискучих, схожих на пластикові, червоних бубок на високих стеблах з елегантно завуженим листям — два; зараз обидва вазони мають такий вигляд, ніби ці три тижні їх день у день поливалося сірчаною кислотою, — на місці буйної кучми клаповухо звисають кілька пожовклих листочків з нерівно обгорілими краями, а колишні тугі червоні намистини щодалі, то більше нагадують сушену шипшину, навіщось поначіплювану на руді цурупалки, — найсмішніше, що ти якраз не забувала, поливала свій «зимовий сад», ти плекала його, як учив Вольтер, еге ж, ти *хотіла* чогось живого в цій черговій, казна-якій з ряду йому-же-несть-кінця, тимчасовій хаті, де бруди всіх попередніх винаймачів невідмовно повсякали в кожну шпарину, так що ти й не бралася їх відмивати, — але подлі американські бур'яни виявилися заніжні на твою депресію, що незбовтана гусне в цих чотирьох стінах, взяли й здохли, поливай не поливай, — а ти ще хочеш, щоб тебе держалися люди!), — так ось, у кухні з глумливо глупим бульканням скапує вода в раковину, і нічим перекрити цей звук — навіть касети не поставиш, бо портативний магнітофончик також чомусь вийшов з ладу. Правда, ще за вікном, вузьким, як відчинені дверцята шафи, темним о цій порі («блайндерсів» ти не опускаєш, бо навпроти все'дно глуха стіна), за протимоскітною сіткою, либонь, застрягнувши в ній, на-

стирливо сюрчить, як далекий телефонний дзвінок, невидимий коник, — от так само настирливо сюрчить і та думка, може, то взагалі вона й сюрчить, — а чому б не тепер?.. Не вже?.. Чого чекати?..

Логічно зваживши — нічого. Геть-таки зовсім.

Півупаковки транквілізаторів плюс бритва, — і вибачте за невдалий дебют. Старалася щиро, на совість, а що ні фіга не вийшло, то чесніше одразу здати карти — не гравець із мене й зараз, далі буде ще хреновіше: просвітку не видно, а сили вже не ті: не дівочка.

І все-таки — ні, не сьогодні.

Ще почекати. Додивитись цей фільм до кінця. На відміну від тих, котрі трансклюються по тутешніх «паблік ченелз», — коли в найнапруженіші хвилини, з холодком мимовільного остраху стежачи, як герой мчить порожнім тунелем, де з-за рогу на нього от-от вихопиться престрашенне чудовисько, спохоплюєшся — а хай йому грець! — що все ж повинно скінчитися гаразд — ще дві-три хвилини, сутичка, купа-мала, качання по підлозі, і чудовисько, не світськи ревнувши, якимось дивом розточиться в прах, а мужній, тільки трохи поскубаний герой, повитий димами пожариська, переводячи дух, пригорне до себе врятовану Шерон Стоун чи ту другу кралю, чорнявеньку, як-її-там, — і наринала, було, тривога вмент являє всю свою сміховинність: знов цим голлівудівським гаям вдалося бодай на мить тебе ошукати! — на відміну від цих, фільм, котрий ти все-таки не важишся вимкнути, не конче має скінчитися щасливо. А однаково, вимикати — непростиме свинство. І глупство. І дітвацтво: не вивчив урока, не піду до школи. Ні, золотко («золотце», іронічно поправляє вона себе: так звертався до неї той чоловік, якому зараз, либонь, ще паскудніше, ніж їй, але то вже не має жодного значення), —

ні, сачконути не вийде: ти-но одбудь усе по порядку, а тоді й знати буде, чоґо ти справді варта. *Понятно?*

Спиши слова, татуїровку зроблю, грубо й розв'язно підхоплює з неї зовсім інша жінка, цинічка з явно приблатньонними, ніби із «зони» вивезеними манерами, зугарна, в разі коли що, й матом засандалити: якщо людина в цілому (кожна!) — одна велика в'язниця, то звичайно раніше та лотра мешкала в ній десь у найдальшій камері, виходячи назовні рідко, тільки коли доводилося насправду круто й солоно, та й то ніби напоказ: *З-замахали*, — говорила крізь зуби в хвилини роздратування, трусячи головою й сама себе гамуючи їдкою посмішкою або ж, травлячи післясмак чергової обиди (обид останнім часом випадало предостатньо!), з гнівно вираченими очима переповідала друзям: *Девочку на побігеньках із мене зробити хочуть — а во!* — біла себе ребром долоні по згину стиснутої в кулак лівиці, — в Америці блатне бабисько навчилося лаятись по-англійському, особливо гарно вдавалося йому *«Шіит!»* — котяче шипіння з дугасто вигнутою спиною, а також презирливе *«О, кам он — сів мі е брейк!»*¹, яким колись раз уперезала була того чоловіка, — взагалі з тим чоловіком саме ця, відьомськи розчіхрана, з нездорово блискучими очима й зубами і якимось невидним, але вгадним таборовим минулим, раз у раз вихоплювалася на передній план, замашисто трощачи крихкий посуд незаповнених сподіванок, той чоловік визволяв, викликав її на себе з найдальшої камери — щойно зачувши, в першій же сутичці, оту його брутальну, мордобійну інтонацію: *«Ти мені скажи — на хера я сюди їхав, я вдома таких самих прибамбасів мав — отак-о!»* — лотра радісно ринулась йому навпе-

¹ Облиш, дай мені спокій.

ЗМІСТ

Польові дослідження з українського сексу (Роман)5

Вибрані оповідання (1981—2013)

Шукаючи собору	143
Отже, це злива	155
Сестро, сестро	160
Жоравницькі	172
Я, Мілена	187
Дівчатка	224
Інструктор із тенісу	265
Альбом для Густава	278
Тут могла б бути ваша реклама	308

Літературно-художнє видання

ЗАБУЖКО Оксана
Тут могла б бути ваша реклама
Збірка

Головний редактор *С. С. Скляр*
Завідувач редакції *Г. В. Сологуб*
Відповідальний за випуск *Т. М. Куксова*
Художній редактор *Т. О. Волошина*
Коректор *О. О. Старова*

Підписано до друку 22.01.2014. Формат 84x108/32. Друк офсетний.
Гарнітура «Minion». Ум. друк. арк. 16,8. Наклад 10 000 пр. Зам. № .

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
Св. № ДК65 від 26.05.2000
61140, Харків-140, просп. Гагаріна, 20а
E-mail: cop@bookclub.ua

Віддруковано з готових діапозитивів
у друкарні «Фактор-Друк»
61030, м. Харків, вул. Саратовська, 51.
Тел.: + 3 8 057 717 53 57

Видавництво Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»
www.trade.bookclub.ua

ГУРТОВИЙ ПРОДАЖ КНИГ ВИДАВНИЦТВА

ХАРКІВ

ДП з іноземними інвестиціями
«Книжковий Клуб
“Клуб Сімейного Дозвілля”»

61140, м. Харків-140,
просп. Гагаріна, 20-А
тел/факс +38 (057) 703-44-57
e-mail: trade@bookclub.ua
www.trade.bookclub.ua

Київська філія

04073, м. Київ, просп. Московський, 6, кімн. 35,
тел. +38 (067) 575-27-55
e-mail: kyiv@bookclub.ua

Одеська філія

65017, м. Одеса, вул. Малиновського, 16-А, кімн. 109
тел. +38 (067) 572-44-28
e-mail: odessa@bookclub.ua

Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля»

служба роботи з клієнтами:

тел. +38 (057) 783-88-88

e-mail: support@bookclub.ua

Інтернет-магазин: www.bookclub.ua

«Книжковий клуб», а/с 84, Харків, 61001

Забужко О.

3-12 Тут могла б бути ваша реклама : збірка / Оксана Забужко —
Харків : Книжковий Клуб «Клуб Сімейного Дозвілля», 2014. —
320 с. : іл.

ISBN 978-966-14-6546-5

У нову книжку відомої української письменниці вміщено популярний роман «Польові дослідження з українського сексу», що вже став сучасною класикою (це 12-те його перевидання), та вибрані оповідання 1981—2013 років, частина яких друкується вперше.

УДК 821.161.2
ББК 84.4УКР